

eller 3 Aar af Mangel paa en rig Høst har benyttet alle de Kjørsler til nærmeste Kjøbstad, han var berettiget til, derfor dog ingenlunde har frasaldet dem. Derfor har han nemlig alligevel havt Nytte af deslige Vgter, jeg mener den Nytte, at han vidste forud, at saa meget Korn, som han maatte kunne disponere over, dertil kunde han ogsaa disponere over Bogn og Heste, og at han formedelst en mislig Høst i et Par Aar ikke kom til at bruge det Altsammen, kan herimod ikke komme i Betragtning; han vil altsaa virkelig anerkjendes at have havt Nytte ogsaa af det, som han saaledes i nogle Aar formedelst de mislige Conjunctioner ikke har gjort Brug af. I det jeg derfor henholder mig til den Forskiel, som saaledes den høitærede Premierminister, hvis jeg forstod ham ret, gjorde gjældende, saa forekommer det mig, at det vil ganske rigtigt blive Følgen, hvis da et af de foreslaaede Vndringsforslag under Nr. 5 eller 6 bliver antaget — forsaavidt lige meget hvilket — at der bliver taget Hensyn ikke blot til det Arbeide, der er præsteret i de allersidste Aar, men til det Arbeide, der, naar man gaaer en Narrække tilbage, i, om ikke hvert Aar, saa dog nu og da er blevet præsteret, fordi der nu og da har været Leilighed til at kræve det, og at kun det Arbeide vil gaae ud af Beregningen, som maa skee alene pro forma er sat i Hovisforeningen, men som desuagtet kunde yttre en saare sorgelig Indsydelse paa Bondens Stilling, dersom der skulde tages Hensyn til det ved Afsløntingen. Endnu beder jeg om Tilladelse til her at gjentage en Bemærkning, som jeg tidligere har ytret, da denne Sag kom paa Bane her i Thinget: At det nemlig visnok er min Overbeviisning, at det af almindeligere politiske Grunde er nødvendigt at stemme saavel for Hovriet som for Pligtarbeidets Afslønting nogenlunde paa den Maade, som det foreliggende Lovudkast har stræbt at ordne denne Sag paa; men at jeg desuagtet, baade hvad Hovriet angaaer, har gjort dette Cog, som jeg troer, flere ærede Medlemmer med mig) med nogen Betænkelse, fordi det slet ikke er undgaaet mig, hvor tungt denne hele Foranstaltning i visse Forhold kunde falde paa Bonden, som ogsaa, hvad Huismandsarbeidet angaaer, har gjort det med

en høt Grad af Vengsteligbed. Og just derfor anseer jeg det for min Skyldighed, og derhos for Noget, hvad vist hele Thinget vil bestrebe sig for af yderste Gyne at sørge for, at der i det Enkelte bliver gjort Alt, hvad der paa nogen Maade kan gøres, uden at afsvige fra den strenge Retfærdighed, for at sikkre Bonden og den hidtil Hovripligtige imod at lide Skade ved, hvad der væsentligt er meent til hans Bedste, hvad der er attraaet og fremfyndet netop af den Retning i Tiden, som vi rigt ønsker at fremme baade hans aandelige og timelige Velfærd.

**Premierministeren:** I Anledning af det, som af den ærede Taler, der nys satte sig, er anført om de Vttringer, jeg tidligere har brugt i denne Sag, maa jeg herved erklære, at han fuldkommen rigtig har opfattet Meningen af de Ord, jeg dengang udtalte. Jeg er altsaa forsaavidt ganske enig i, at Anordningen saavidt muligt maa udtrykke det, at Godseieren skulde have Erstatning for det Arbeide, han virkelig har havt, og ikke for det, som paa en Maade præsloft staaer paa Papiret, men jeg har meent, at § 4 indeholdt Udtryk, som svarede hertil. Jeg har troet, at den gif ud paa det Samme, og jeg vil derfor holde mig til den 4de §, saaledes som den staaer, men med den udtrykkelige Erklæring, at det er under den Forudsætning, at den Mening ligger deri, som jeg har tilladt mig at yttre.

**Røster:** Dersom det, at have Nytte af en Ting, skulde være eenstydigt med at have Udsetigt til og Visshed om at kunne anvende den, saa er jeg ganske enig med den ærede 1ste Landstingsmand for 3die Valgfreds (Kierkegaard) i, at § 4, som den staaer, er aldeles utilstræffelig, og da vilde jeg holde mig til et af de Vndringsforslag, der ere stillede under Nr. 5 og 6. Men jeg troer, at Ordet „Nytte“ her er brugt og maa forstaaes paa en ganske anden Maade. Dersom der behøvedes nogen Lydeliggjørelse af det, som jeg mener staaer i Paragraphen, saa vilde jeg holde paa det under Nr. 6 stillede Vndringsforslag; men, ligesom den sidste høitagtede Taler erklærede, at han stemmede for § 4, saaledes vil jeg ogsaa være af den Formening, at, naar den gaaer